

ВЕРХОВНА РАДА УКРАЇНИ

КОМІТЕТ З ПИТАНЬ ПРАВОВОЇ ПОЛІТИКИ ТА ПРАВОСУДДЯ

В И С Н О В О К

щодо проекту Закону про внесення змін до Кримінального процесуального кодексу України стосовно місця проведення досудового розслідування та територіальної підсудності у кримінальних провадженнях щодо обвинувачення окремих осіб (реєстр. №3536 від 26 листопада 2015 року)

Комітет Верховної Ради України з питань правової політики та правосуддя розглянув на своєму засіданні 6 вересня 2016 року (протокол №50) на відповідність Конституції України проект Закону про внесення змін до Кримінального процесуального кодексу України стосовно місця проведення досудового розслідування та територіальної підсудності у кримінальних провадженнях щодо обвинувачення окремих осіб (реєстр. №3536 від 26 листопада 2015 року) (далі – Законопроект), поданий народними депутатами України Мосійчуком І.В. та іншими.

Згідно із пояснювальною запискою метою Законопроекту є забезпечення проведення об'єктивного досудового розслідування кримінальних проваджень та об'єктивний, всебічний розгляд кримінальних справ щодо обвинувачення військовослужбовців Збройних сил та інших збройних формувань України, які беруть участь в АТО та обвинувачуються у вчиненні кримінального правопорушення на території Донецької, Луганської та Харківської областей.

Проектом пропонується внести зміни до Кримінального процесуального кодексу України, якими встановлюється територіальна підслідність та підсудність кримінальних проваджень щодо обвинувачення військовослужбовців Збройних сил та інших збройних формувань України, які беруть участь в АТО та обвинувачуються у вчиненні кримінального правопорушення на території Донецької, Луганської та Харківської областей - за місцем знаходження військової частини (підрозділу, військового навчального закладу, установи тощо), в якій такі особи проходили службу на момент вчинення відповідного кримінального правопорушення.

Відносини у цій сфері регулюються Конституцією України, Кримінальним кодексом України, Кримінальним процесуальним кодексом України (далі – КПК), іншими нормативно-правовими актами.

Вирішуючи питання про відповідність Законопроекту положенням Конституції України Комітет виходить з наступного.

В Конституції України зазначається, що Україна є правовою державою (стаття 1), органи законодавчої, виконавчої та судової влади здійснюють свої повноваження у встановлених цією Конституцією межах і відповідно до законів України (частина друга статті 6), закони та інші нормативно-правові акти приймаються на основі Конституції України і повинні відповідати їй (частина друга статті 8). За приписом частини другої статті 19 Конституції України органи державної влади зобов'язані діяти лише на підставі, в межах повноважень та у спосіб, що передбачені Конституцією та законами України.

Законопроектом по суті пропонується уточнити шляхом доповнення новими нормами статті 28 КПК України питання територіальної підсудності здійснення судом кримінального провадження, встановивши відповідно, що кримінальне провадження щодо обвинувачення військовослужбовців та працівників інших військових формувань та органів, залучених до АТО, здійснює суд за місцем знаходження військової частини (підрозділу, військового навчального закладу, установи тощо), в якій такі особи проходили службу на момент вчинення відповідного кримінального правопорушення.

Також шляхом доповнення статті 218 КПК України відповідними положеннями пропонується уточнити місце проведення досудового розслідування кримінальних правопорушень, вчинених зазначеними вище особами, зазначивши за аналогією, що таке розслідування здійснюється слідчим органом досудового розслідування за місцем знаходження військової частини (підрозділу, військового навчального закладу, установи тощо), в якій такі особи проходили службу на момент вчинення відповідного кримінального правопорушення.

Відповідно до статті 92 Конституції України визначено перелік питань, що мають регулюватися виключно законами України, зокрема, виключно законами України визначаються судоустрій, судочинство, статус суддів, засади судової експертизи, організація і діяльність прокуратури, органів дізнання і слідства.

Зазначені конституційні приписи стосуються також встановлення шляхом законодавчого врегулювання порядку здійснення правосуддя та територіальної підсудності справ, у тому числі кримінальних проваджень з огляду на особливості реалізації державної влади на таких територіях.

Так, у зв'язку з неможливістю здійснювати правосуддя окремими судами в районі проведення АТО, Законом України «Про здійснення правосуддя та кримінального провадження у зв'язку з проведенням антитерористичної операції» від 12.08.2014 р. № 1632-VII змінено територіальну підсудність судових справ, підсудних розташованим в районі проведення антитерористичної операції таким судам.

Розпорядженням Вищого спеціалізованого суду України з розгляду цивільних і кримінальних справ (далі – ВССУ) від 02.09.2014 р. № 2710/38-14 визначено територіальну підсудність кримінальних проваджень, підсудних місцевим (районним, міським, районним у містах, міськрайонним) судам, апеляційним судам, розташованим у районі проведення антитерористичної операції, для забезпечення розгляду відповідними місцевими загальними та апеляційними судами, які повноцінно функціонують та безперешкодно здійснюють правосуддя.

З огляду на особливості здійснення розслідування в рамках кримінальних проваджень у подальшому питання територіальної підсудності судам справ, розгляду у порядку КПК України відповідних матеріалів кримінальних проваджень, неодноразово врегульовувались Розпорядженнями Вищого спеціалізованого суду України з розгляду цивільних і кримінальних справ, що стосувалися визначення територіальної підсудності справ, зокрема це: Розпорядження ВССУ від 02.09.2014 р. № 27/0/38-14 "Про визначення територіальної підсудності справ"; розпорядження ВССУ від 12.09.2014 р. № 29/0/38-14 "Про визначення територіальної підсудності справ"; розпорядження ВССУ від 14.11.2014 р. № 45/0/38-14 "Про відновлення роботи судів"; розпорядження ВССУ від 26.11.2014 р. № 53/0/38-14 "Про відновлення роботи суду"; розпорядження ВССУ від 08.12.2014 р. № 56/0/38-14 "Про визначення територіальної підсудності справ"; розпорядження ВССУ від 16.02.2015 р. № 11/0/38-15 "Про відновлення роботи Апеляційного суду Луганської області"; розпорядження ВССУ від 27.03.2015 р. № 19/0/38-15 "Про визначення територіальної підсудності справ"; розпорядження ВССУ від 06.04.2015 р. № 22/0/38-15 "Про зміну територіальної підсудності справ"; розпорядження ВССУ від 21.05.2015 р. № 33/0/38-15 "Про відновлення роботи Апеляційного суду Донецької області"; розпорядження ВССУ від 10.11.2015 р. № 53/0/38-15 "Про розгляд Апеляційним судом Луганської області клопотань про надання дозволу на проведення негласних слідчих (розшукових) дій".

Також слід виходити із того, що особливості визначення місця проведення досудового розслідування в рамках кримінальних проваджень, що порушуються в зоні АТО, зокрема шляхом закріплення здійснення таких процесуальних дій у військовій частині за місцем постійної служби чи розташування відповідних осіб, які вчинили кримінальні правопорушення під час виконання завдань у зоні проведення АТО, є предметом виключної нормативно-правової регламентації КПК України та узгоджуються з нормами Основного Закону України.

З огляду на сутність та природу КПК України як уніфікованого процесуального законодавчого акту, запропоновані зміни є предметом законодавчої регламентації та сферою регулювання КПК України.

Головне науково-експертне управління Апарату Верховної Ради України висловило низку зауважень до Законопроекту та вважає, що за результатами розгляду в першому читанні Законопроект доцільно відхилити.

Зважаючи на зазначене, а також на те, що Верховна Рада України – єдиний орган законодавчої влади в Україні, одним із повноважень якого є прийняття законів та інших нормативно-правових актів (стаття 75, пункт 3 частини першої статті 85 Конституції України), запропонований Законопроект узгоджується з нормами Конституції України.

Враховуючи викладене, Комітет дійшов висновку, що проект Закону про внесення змін до Кримінального процесуального кодексу України стосовно місця проведення досудового розслідування та територіальної підсудності у кримінальних провадженнях щодо обвинувачення окремих осіб (реєстр. №3536 від 26 листопада 2015 року), поданий народними депутатами України Мосійчуком І.В. та іншими, не суперечить положенням Конституції України.

Голова Комітету

A handwritten signature in black ink, consisting of several fluid, connected strokes, positioned between the title and the name.

Р.П. КНЯЗЕВИЧ